

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/71/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4421201992
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bundzel
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4421201992.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Bundzela a sudcov JUDr. Róberta Foltána a JUDr. Kristíny Srnkovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., narodené XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, so sídlom F. Kapisztóryho 1, Nové Zámky, dieťa rodičov - matky: C. D., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XXXX/XX F., G., v konaní zastúpená: JUDr. Daniela Ježová, LL.M., PhD., advokátka so sídlom Javorinská 13, Bratislava – mestská časť Staré Mesto, a otca: H. B., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom I. XXX/XX, G., v konaní zastúpený: Advokátska kancelária Mgr. Gabriela Nováková s.r.o., so sídlom Nemesszegská 6575/35, Dunajská Streda, o návrhu matky na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu a o návrhu otca na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/53/2021-1383 zo dňa 29.11.2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., II., III., IV. a súvisiacom výroku VI. potvrdzuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matke, počnúc od 17.12.2021 s tým, že obaja rodičia majú právo maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 250,- Eur mesačne, vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc od 17.12.2021. Výrokom II. uložil otcovi povinnosť splácať ročné výživné na maloleté dieťa za obdobie od 17.12.2021 do 30.11.2023 v sume 3.570,- Eur po 100,- Eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania pod stratou výhody splátok, počnúc od právoplatnosti rozsudku.

Výrokom III. upravil styk otca s maloletým dieťaťom každý týždeň v utorok a v nedeľu od 16:00 hod. do 18:00 hod. na detskom ihrisku LULU Land Štúrovo za prítomnosti matky.

Výrokom IV. zamietol návrh otca na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

Výrokom V. nariadil maloletému dieťaťu a jeho rodičom výchovné opatrenie na dobu šesť mesiacov spočívajúce v povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Štúrovo, Námestie slobody 13, Štúrovo, za účelom uľahčenia a podpory riešenia rodičovského konfliktu, ako i za účelom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie.

Výrokom VI. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ustanovení § 36 ods. 1, § 24 ods. 2, 3, 4, 5, § 26, § 28 ods. 1, 2, § 37 ods. 2, 8, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine, čl. 3 ods. 1, čl. 9 ods. 3, čl. 12 ods. 1, 2 Dohovoru o právach dieťaťa a ustanovenia § 232 ods. 3, 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, rodným listom, výsluchom znalkyne z odboru psychológia PhDr. Dominiky Vaškovič, znaleckým posudkom č. 03/2023 zo dňa 03.08.2023, správami zo šetrenia pomerov od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, správou Centra pre deti a rodiny Štúrovo, potvrdeniami o príjmoch rodičov, ďalšími pripojenými dokladmi a takto vykonaným dokazovaním zistil, že rodičia maloletého dieťaťa nie sú manželia a nežijú spolu od 08.01.2021, keď sa otec odsťahoval zo spoločnej domácnosti a prihlásil sa na pobyt v Maďarsku. Maloleté dieťa od septembra 2020 navštevovalo materskú školu v J. a matka bola zamestnaná ako učiteľka v školskej družine na Základnej škole na ulici F. X. G.. Otec podľa dohody s matkou, nosil syna zo G. do J., vzal ho aj zo škôlky v J. a odovzdal ho matke. Neskôr si začal otec prenajímať byt v J.. Dňa 31.03.2021 si otec zobral maloleté dieťa na základe dohody s matkou s tým, že ho vráti ešte v ten deň večer matke, nevrátil ho, ale poslal jej e-mailovú správu, že keďže nemajú súdne rozhodnutie ohľadom maloletého dieťaťa, vráti jej ho najskôr popoludní 06.04.2021, ale ani v tento deň jej otec dieťa nevrátil. Od tej doby otec dieťa matke nevrátil, nenosil ho ani do škôlky a pohyboval sa s ním po rôznych miestach v Maďarsku. Matka s otcom komunikovala telefonicky, ale otec jej s maloletým dieťaťom dovolil hovoriť len minútku.

Uznesením Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/53/2021 - 73 zo dňa 28.04.2021 súd nariadil otcovi odovzdať maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matke, a to z toho dôvodu, že maloleté dieťa má obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky (článok 8, bod 1 Nariadenia Rady ES č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností).

Rodičia maloletého dieťaťa žili v spoločnej domácnosti v dome matky v G. od 25.07.2020 do 08.01.2021 a maloleté dieťa tam aj s matkou žilo naďalej po tom, čo sa otec dňa 08.01.2021 odsťahoval zo spoločnej domácnosti.

Uznesením Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/53/2021 - 423 zo dňa 20.12.2021 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia (ktorým žiadal upraviť styk maloletého dieťaťa s matkou a uložiť matke povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa) zamietol, dočasne zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matke a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 100,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky, upravil styk otca s maloletým dieťaťom každý týždeň v nedeľu od 14:00 hod. do 18:00 hod. v mieste bydliska matky za jej prítomnosti a matke udelil súhlas namiesto otca na podanie žiadosti na zápis maloletého dieťaťa do Základnej školy, F. X. G.. Trvanie tohto neodkladného opatrenia súd určil do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o úpravu práv a povinností rodičov voči maloletému dieťaťu vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 7P/53/2021.

Od 17.12.2021 sa dieťa nachádza na území Slovenskej republiky v starostlivosti matky.

Uznesením Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/53/2021 - 594 zo dňa 03.02.2022 súd zakázal otcovi, ako aj akejkolvek inej ním poverenej osobe opustiť s maloletým dieťaťom územie Slovenskej republiky bez súhlasu súdu, vo zvyšku súd návrh matky (ktorým o. i. žiadala nariadiť zapísať zákaz opustiť územie Slovenskej republiky maloletému dieťaťu do evidencie Úradu hraničnej a cudzineckej polície prezídia PZ Slovenskej republiky a zapísať blokáciu cestovného pasu maloletého dieťaťa do evidencie Úradu hraničnej a cudzineckej polície prezídia PZ Slovenskej republiky a upraviť styk maloletého dieťaťa s otcom v Centre pre deti a rodiny Nitra, so sídlom Dlhá 179, Nitra podľa kapacitných možností centra) zamietol a určil, že neodkladné opatrenie bude trvať až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o úpravu práv a povinností rodičov voči maloletému dieťaťu vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 7P/53/2021.

4. Na uľahčenie a podpory riešenia rodičovského konfliktu, ako aj za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie rodičov súd prvej inštancie uznesením č. k. 7P/53/2021-814 zo dňa 01.04.2022 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletému dieťaťu a jeho rodičom uložil výchovné opatrenie spočívajúce v ich povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Štúrovo na dobu šiestich mesiacov.

Z priebežnej správy o priebehu vykonávania opatrení Centra pre deti a rodiny Štúrovo zo dňa 30.06.2022 vyplýva, že výkon opatrení prebiehal ambulantnou formou v tomto centre, i telefonicky. Spolupráca

rodiny s centrom bola dobrá. V rámci vykonávania výchovného opatrenia bolo poskytnuté za obdobie od 12.05.2022 do 30.06.2022 odborné poradenstvo v celkovom rozsahu dvadsaťtri hodín, desať minút zo stanovených šesťdesiat hodín. S rodinou boli realizované skupinové aj individuálne rozhovory za účelom nadviazania vzťahu s rodičmi osobitne, s maloletým dieťaťom a aj spoločne. Obaja rodičia rôzne definovali vzájomné spolužitie. Otec vyzdvihoval svoje maximálne úsilie zabezpečiť rodinu finančne, ale partnerka predsa nebola spokojná a ukončila ich vzťah. Uznal však, že za vzniknuté vzájomné problémy a konflikty môže aj on sám. Má novú partnerku, s ktorou sa už oženil. Maloleté dieťa vystriedalo niekoľko materských škôl v Nemecku, Maďarsku a na Slovensku. Maloleté dieťa bolo v jeho domácnosti deväť mesiacov a podľa jeho slov sa uňho cítilo dobre a on sa mu venoval. Matke nedovolil žiadny styk s maloletým dieťaťom. Matka uviedla, že vzťah s otcom sa narušil kvôli jeho pracovnej vyťaženosť, vlastnému egoizmu a nezáujmu o rodinný život. Obom rodičom bolo poskytované sociálno - psychologické poradenstvo za účelom motivovania k optimálnej komunikácii, k vzájomnému rešpektovaniu sa ako aj názoru dieťaťa. Obaja rodičia boli vedení k zvládaniu záťažovej situácie a k eliminácii a odstráneniu negatívnych prvkov z komunikácie rodič - dieťa. Stretnutie otca s dieťaťom, ktoré sa uskutočnilo dňa 22.06.2022 prebehlo v poriadku, aj keď zo začiatku matka pociťovala strach z únosu. Dieťa sa po prvotnom ostychu začalo bez problémov hrať s otcom a ukazovalo mu knižky. Otec aj maloleté dieťa boli po ukončení stretnutia spokojní. Počas druhej interakcie dňa 30.06.2022 nastali zmeny. Maloleté dieťa sa začalo od otca dožadovať vysvetlenia, prečo ho nenavštevuje, že ho čakalo a on neprišiel. Otec začal byť nervózný a prejavoval známky arogancie. Otec však nezaujal postoj a maloleté dieťa chcelo ukončiť stretnutie. Komunikácia syn - otec prebehla samostatne. Maloleté dieťa sa vrátilo k matke, otec pozbieral hračky s poznámkou, že sa už nezúčastní stretnutia a odišiel. Zo záveru uvedenej správy vyplýva, že vzťahy medzi rodičmi sú naďalej komplikované, rodičia nevedia vzájomne kooperovať, pretože si nedôverujú. Z uvedenej správy ďalej vyplýva, najmä z vyjadrenia psychológa za toto obdobie, že prvé stretnutie maloletého dieťaťa s otcom bolo pre dieťa náročné. Keď ho však uistili, že s nimi je tam v bezpečí, správalo sa úplne prirodzene, nechalo sa od otca objať, tešilo sa z darčiekov, spontánne mu referovalo o škole, samé vyvolávalo spomienky z detstva a aktívne určovalo, ako sa budú hrať. Druhé stretnutie bolo pre maloleté dieťa nepríjemné. Prejavovalo voči otcovi známky hnevu, že nie je ochotný ho navštevovať v určenom čase, čo on pociťuje ako nezáujem z otcovej strany. Otec bol podráždený a nechcel už pokračovať v spolupráci. Maloleté dieťa pociťovalo vinu za svoje činy (vyjadrenie voči otcovi) a skoro sa rozplakalo. Na základe jeho priania bolo stretnutie ukončené. Centrum odporučilo pokračovať s rodinou v odbornom poradenstve za účelom zmiernenia, eliminácie a odstránenia negatívnych prvkov, ako aj motivácie rodičov k optimálnej komunikácii.

5. Pre objektívne rozhodnutie vo veci vzhľadom na sporné výpovede rodičov, súd prvej inštancie uznesením č. k. 7P/53/2021-1094 zo dňa 26.01.2023 pribral do konania znalkyňu z odboru psychológia PhDr. Dominiku Vaškovič, ktorá k veci podala znalecký posudok č. 3/2023 zo dňa 03.08.2023. Zo znaleckého posudku, ako aj výpovede znalkyne na pojednávaní mal súd prvej inštancie preukázané, že citový vzťah dieťaťa k matke je kladný. K otcovi má citový vzťah naštrbený a negatívne ovplyvnený udalosťami, ktoré sa udiali v minulom období medzi rodičmi. Dieťa má bližší citový vzťah k matke. Obaja rodičia disponujú osobnostnými predpokladmi pre zabezpečenie starostlivosti o dieťa. Priama manipulácia maloletého dieťaťa ani jedným z rodičov nebola zistená, avšak nakoľko sú narušené citové a vzťahové väzby rodičov navzájom, ich komunikácia je disfunkčná, vzájomne sa nerešpektujú, čo maloleté dieťa do veľkej miery vníma a je účastné ich konfliktov a nepriamo je takto ovplyvňované oboma rodičmi. Správanie maloletého dieťaťa v prítomnosti matky je primerané vzhľadom k ich vzťahu. Je bezprostredné. Dieťa vníma matku ako blízku osobu, na ktorú sa môže spoľahnúť. Správanie maloletého dieťaťa v prítomnosti otca je ovplyvnené zažitými skúsenosťami s ním a matkou a prejavuje sa u neho strach z neočakávaného správania otca. U matky sa neprejavujú žiadne sklony, ktoré by ohrozovali zdravý psychický a fyzický vývin maloletého. Pokiaľ ide o vzájomné vzťahy medzi rodičmi, sú disfunkčné, rodičia sa navzájom nerešpektujú a ťažkosti vo vzťahu, ktoré vznikli, dávajú jeden druhému za vinu. Komunikácia medzi rodičmi sa javí aj do budúcnosti ako výrazne problematická, rodičia sa nevedia dohodnúť o otázkach starostlivosti o maloleté dieťa a nemajú snahu hľadať kompromisy. Starostlivosť o maloleté dieťa je v súčasnej dobe uspokojivá. Maloleté dieťa má zabezpečenú starostlivosť po zdravotnej, sociálnej, vzdelávacej i osobnostnej stránke. Styk otca s maloletým dieťaťom nebol realizovaný od konca roka 2022, čoho následkom je i to, že vzťahy medzi dieťaťom a otcom sú naštrbené. Maloleté dieťa nemá vyvinutý bližší citový vzťah k otcovi a nebola zaznamenaná túžba dieťaťa vyhľadávať otcovu prítomnosť. Odlúčenie od matky malo negatívny vplyv na dieťa v tom zmysle, že sa od matky citovo odpútalo a ako každé dieťa v jeho veku, snažilo sa vyhovieť rodičovi, s ktorým vyrastá, a preto sa zžilo s názorom svojho otca na matku. Následkom bolo najmä to, že matku odmietalo

a v čase, keď už opäť žilo v rodinnom prostredí s matkou, prejavovali sa u neho ťažkosti v správaní. Následne po tom sa naštrbil vzťah k otcovi, pretože prirodzene vnímalo nefunkčné vzťahy medzi rodičmi a preberalo názory matky na otca. Maloleté dieťa v súčasnej dobe vníma zadržovanie otcom v tom čase ako niečo hrozivé a má z toho strach. Maloleté dieťa je primerane emočne a sociálne zrelé a primerane k veku dokáže vyjadriť svoje pocity a presne špecifikovať svoje požiadavky. Jeho výpoveď je pravdivá a objektívna vzhľadom na jeho aktuálny fyzický vek. Maloleté dieťa toho času deklaruje, že chce žiť s matkou tak, ako doteraz. Pri predstave ako sa chce stretávať s otcom uviedlo, že sa bojí, že by ho zase zobral. Znalčka nezistila žiadne odchýlky od bežného vývinu u maloletého dieťaťa, avšak je predpoklad, že pokiaľ v prežívaní maloletého dieťaťa príde k emočne vypätým situáciám, môže mať sklon reagovať v afekte a prejavovať sa verbálne a fyzicky agresívne. Pokiaľ ide o jeho adaptáciu na striedavú osobnú starostlivosť, malo by ťažkosti prispôbiť sa podmienkam striedavej osobnej starostlivosti, i keď disponuje dobrými adaptabilnými schopnosťami, avšak je v strede záujmu oboch rodičov, ktorý nemajú záujem o riešenie konfliktov, ale skôr o podsúvanie viny tomu druhému. Na základe psychologického vyšetrenia rodičov a maloletého dieťaťa znalčka dospela k záveru, že v najlepšom záujme maloletého dieťaťa a jeho zdravého osobnostného vývinu je jeho zverenie do starostlivosti jedného z rodičov, a to do starostlivosti matky. Pokiaľ ide o styk maloletého dieťaťa s otcom, odporučila ho upraviť dvakrát do týždňa na dve hodiny za prítomnosti matky na nejakom ihrisku, alebo v obchodnom centre, aby s otcom zažilo príjemné zážitky. Dodala, že sa nedá vopred odhadnúť doba, po ktorú by mal trvať styk otca s maloletým dieťaťom za prítomnosti matky.

6. Vecne súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matke a o úprave styku otca s maloletým dieťaťom odôvodnil tým, že i keď obaja rodičia majú záujem o osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a sú aj spôsobilí ho vychovávať a majú vytvorené vhodné bytové aj sociálne podmienky, jeho zverením do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov by neboli zaistené jeho potreby tak, aby to bolo v jeho najlepšom záujme z hľadiska jeho ďalšieho zdravého psychického a fyzického vývinu, keďže v danej veci nie sú splnené všetky zákonné predpoklady pre zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, pretože jednak je naštrbený citový vzťah maloletého dieťaťa k otcovi (maloleté dieťa má bližší citový vzťah k matke) a jednak komunikácia medzi rodičmi je disfunkčná, rodičia sa navzájom nerešpektujú a ťažkosti vo vzťahu, ktoré vznikli, dávajú jeden druhému za vinu, nevedia sa dohodnúť ani v otázkach starostlivosti o maloleté dieťa, nemajú snahu hľadať kompromisy a dokonca nie sú v žiadnom kontakte. Zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matke je v súčasnej dobe v jeho prospech a v jeho najlepšom záujme. Z výsledkov vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že striedavá osobná starostlivosť nie je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

Styk otca s maloletým dieťaťom súd upravil v zmysle záverov vykonaného znaleckého dokazovania a odporúčania znalkyne, keďže maloleté dieťa nemá dostatočne vytvorený citový vzťah k otcovi, ešte stále uňho pretrváva strach, že by ho zase zobral od matky, preto upravil ich styk v každom týždni v utorok a v nedeľu od 16:00 hod. do 18:00 hod. na detskom ihrisku LULU Land Štúrovo za prítomnosti matky, keďže styk, ktorý bol doteraz upravený v mieste bydliska matky bol nefunkčný, nakoľko sa vykonával pred bránou matkinho domu, pričom otec nechcel vojsť na pozemok tohto domu, lebo sa obával útokov zo strany rodiny matky a matka nechcela vyjsť pred bránu domu, lebo sa obávala, že otec dieťa znovu unesie, čo však nie je v záujme maloletého dieťaťa, lebo otec nemal možnosť prežívať s dieťaťom pozitívne zážitky. Styk upravený na detskom ihrisku LULU Land Štúrovo navrhovali v priebehu konania obaja rodičia. Podľa názoru súdu prvej inštancie takto upravený styk bude v záujme maloletého dieťaťa, aby sa na jeho výchove podieľal aj otec, čiže mužský prvok, ktorý je nevyhnutný, nezastupiteľným spôsobom sa podieľať na jeho postupne sa vyvíjajúcej osobnosti. Otec je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi, a preto matka, ktorá má dieťa v osobnej starostlivosti, by nemala odmieľať výchovné pôsobenie otca ako druhého rodiča. Pokiaľ ide o prítomnosť matky pri styku, je to jej právo a nie povinnosť, s dôrazom, že sa nejedná o právo matky na styk, ale otca, inak povedané, je to otec, kto určuje spôsob a miesto realizácie styku, pričom matka, pokiaľ chce byť prítomná pri tomto styku, nemôže doň zasahovať a určovať jeho priebeh. Úprava styku v prítomnosti druhého rodiča vyžaduje rodičovskú zrelosť, ktorá spočíva vo vzájomnej ohľaduplnosti a rešpektu do takej miery, aby styk rodiča, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti, spĺňal účel. Styk by mal prebiehať tak, aby sa prehľboval vzťah rodiča a dieťaťa prostredníctvom aktivít, ktoré zohľadňujú jeho predispozície, záľuby a podobne, čo predpokladá jeho realizáciu aj mimo bydliska dieťaťa. Súd preto upravil styk otca s maloletým dieťaťom mimo bydliska matky, aby dieťa mohlo s otcom prežívať príjemné zážitky, a aby sa medzi ním a otcom naďalej prehľboval a rozvíjal cit spolupatričnosti, najmä pokiaľ otec pravidelne bude využívať tento určený čas návštev a takto sa aj podieľať na výchove svojho

syna. Rodičia maloletého dieťaťa už aj realizovali styk otca s maloletým dieťaťom mimo bydliska matky, keď boli v cukrárni, avšak dieťa sa matky držalo za ruku.

7. Konštatoval, že v súčasnej dobe nie je možné tak, ako to uviedla znalkyňa, presne určiť a odhadnúť dobu, po ktorú by mal trvať styk otca za prítomnosti matky. Súd preto nemohol vyhovieť návrhu otca, aby bolo maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a celkovo jeho návrhu, aby mal upravený styk s maloletým dieťaťom prvých šesťdesiat dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku každý párný týždeň od piatku od 15:00 hod. do nedele do 18:00 hod., každý nepárny týždeň v utorok od 15:00 hod. do stredy do 18:00 hod., od šesťdesiateho prvého dňa od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku do stredy do 18:00 hod. každý párný týždeň od stredy od 15:00 hod. do nedele do 18:00 hod., každý nepárny týždeň v utorok od 15:00 hod. do stredy do 18:00 hod. a po uplynutí stodvadsaťjeden dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku realizovať striedavú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v týždenných intervaloch od nepárnej nedele od 18:00 hod. do nasledujúcej párnej nedele do 18:00 hod. a matka by zabezpečovala osobnú starostlivosť o maloleté dieťa od párnej nedele od 18:00 hod. do najbližšej nepárnej nedele do 18:00 hod., pričom pri striedavej osobnej starostlivosti v čase letných prázdnin by matka bola oprávnená na styk od 01.07. od 09:00 hod. do 15.07. do 18:00 hod. a od 01.08. od 09:00 hod. do 15.08. do 18:00 hod. a otec by bol oprávnený na styk od 15.07. od 18:00 hod. do 31.07. do 18:00 hod. a od 15.08. od 09:00 hod. do 31.08. do 18:00 hod., pričom výživné počas striedavej osobnej starostlivosti na maloleté dieťa by sa neurčovalo.

8. V časti výživného na maloleté dieťa súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil pomermi na strane maloletého dieťaťa a jeho rodičov a dospel k záveru, že výživné v sume 250,- Eur mesačne je primerané osobným a zárobkovým možnostiam a schopnostiam rodičov, ako aj odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa. Poukázal pritom aj na rozhodovaciu prax súdov, z ktorej vyplýva, že výživné na maloleté dieťa vo veku osem rokov sa určuje vo výške 20% z príjmu povinného rodiča, ak nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť, ako aj na zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších predpisov.

Matka je zamestnaná s priemerným čistým mesačným príjmom 870,- Eur a za prenájom polyfunkčného domu má hrubý príjem v sume 600,- Eur mesačne. Vlastní polyfunkčný dom. Osobný automobil nemá. Jej mesačné náklady na domácnosť a živobytie sú v sumách: 24,- Eur za telefón, 24,- Eur za internet, 130,- Eur za úver a 150,- Eur príspevok svojej matke na domácnosť.

Otec je zamestnaný s priemerným čistým mesačným príjmom v roku 2021 v sume 559,25 Eur, v roku 2022 v sume 1.006,63 Eur a v roku 2023 v sume 787,- Eur. Okrem toho má príjmy ešte z dvoch svojich firiem, a to K. L. M., L. F. K. H. N., a to z každej firmy priemerne mesačne po 232,- Eur. Z uvedeného vyplýva, že v roku 2021 mal priemerný mesačný čistý príjem v sume 1.023,25 Eur (559,25 Eur z pracovného pomeru + 464,- Eur z firiem), v roku 2022 v sume 1.470,- Eur (1.006,63 Eur z pracovného pomeru + 464,- Eur z firiem) a v roku 2023 v sume 1.251,- Eur (787,- Eur z pracovného pomeru + 464,- Eur z firiem). Okrem dvoch firiem nemá žiaden majetok. Nemá ani autá, obidve už predal. Býva u manželky M. B., s ktorou dňa 21.05.2022 uzavrel manželstvo.

Maloleté dieťaťa má bežné potreby na oblečenie a stravu v sume 200,- Eur mesačne, obuv v sume 50,- až 60,- Eur mesačne, stravu v škole v sume 23,- Eur mesačne, školskú družinu v sume 8,- Eur mesačne, školské potreby v sume 20,- až 30,- Eur mesačne, voľnočasové aktivity v sume 50,- Eur mesačne. Maloleté dieťa bolo v detských táborech, pričom dva boli zo školy a dva hradila matka po 100,- Eur, náklady s cestovaním boli 40,- Eur, lebo nosila dieťa do denného tábora do Budapešti. Dieťa nemá zdravotné problémy. raz bolo na preventívnej kardiologickej prehliadke, za ktorú matka platila 20.000,- Ft., ale je zdravé. Celkové náklady na maloleté dieťa matka vyčíslila na sumu priemerne mesačne 500,- Eur.

Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť matky k maloletému dieťaťu, je čiastočne vyvážená osobnou starostlivosťou o dieťa, pričom však musí na jeho výživu prispievať aj ona aspoň sumou 150,- Eur mesačne. Takto bude mať matka na výživu maloletého dieťaťa k dispozícii sumu 400,- Eur mesačne zo strany oboch rodičov a k tomu ešte prídavok na dieťa v sume 60,- Eur mesačne a daňový bonus v sume 140,- Eur mesačne, čím budú zabezpečené všetky potreby maloletého dieťaťa, bežné i mimoriadne v súvislosti s návštevou školy, detských táborov a voľnočasových aktivít, pretože aj mimoriadne výdavky na dieťa sú prospešné pre zdravý, harmonický, psychický a fyzický vývin maloletého dieťaťa.

9. Určením výživného od 17.12.2021, t.j. od zverenia maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matke, keď ho matka fakticky prevzala do svojej starostlivosti, vznikol otcovi nedoplatok na výživnom za obdobie od 17.12.2021 do 30.11.2023 v sume 3.570,- Eur. V uvedenom období otec prispieval na výživu

maloletého dieťaťa po 100,- Eur mesačne na základe uznesenia Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/53/2021 - 423 zo dňa 20.12.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 6CoP/13/2022 - 827 zo dňa 13.05.2022. Za uvedené obdobie od januára 2022 do novembra 2023 otec zaplatil sumu vo výške 2.300,- Eur.

Otec mal zaplatiť od určenia výživného na maloleté dieťa (od 17.12.2021) v sume 250,- Eur celkovú sumu 5.870,- Eur, t.j. za december 2021 alikvótnu čiastku 120,- Eur (250,- Eur výživné/31 dní = 8,- Eur na deň x 15 dní) a za mesiace január 2022 až november 2023 v sume 5.750,- Eur (23 mesiacov x 250,- Eur mesačne výživné). Vzhľadom na to, že otec zaplatil na výživnom na maloleté dieťa sumu 2.300,- Eur, túto sumu mu súd zohľadnil pri určení nedoplatku na výživnom a zaviazal ho na zaplatenie nedoplatku vo výške 3.570,- Eur (5.870,- Eur – 2.300,- Eur), ktorú sumu mu súd povolil splácať po 100,- Eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnaní pod stratou výhody splátok, aby zaplatením naraz celého nedoplatku nedošlo k ohrozeniu jeho životného minima a zároveň boli zabezpečené v dostatočnej miere aj potreby maloletého dieťaťa.

10. Z dôvodu narušených citových a vzťahových väzieb medzi rodičmi, ich disfunkčnej komunikácie, vzájomného nerešpektovania sa, pričom maloleté dieťa do veľkej miery tieto konflikty medzi rodičmi vníma, je ich priamo účastné a oboma rodičmi týmto spôsobom aj nepriamo ovplyvňované, súd prvej inštancie uložil rodičom a maloletému dieťaťu výchovné opatrenie na dobu šesť mesiacov spočívajúce v ich povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Štúrovo, Námestie slobody 13, Štúrovo (O. P. Q. R. M. R. A. F. S.) za účelom zlepšenia a hľadania spôsobu riešenia konfliktov a komunikácie medzi rodičmi, keďže predtým nariadené výchovné opatrenie nesplnilo svoj účel, čo vyplýva z pretrvávajúcej nekomunikácie rodičov navzájom a aj ohľadom starostlivosti o maloleté dieťa.

11. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal ich náhradu.

12. Proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., III. a IV. podal v zákonnej lehote odvolanie otec s poukazom na odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d), f), g), h) CSP v spojení s ust. § 62 ods. 1 CMP. Namietal, že v danej poručenskej veci dochádza od počiatku k inštitucionálnemu týraniu maloletého A. zo strany orgánov, ktoré ho mali chrániť (súdu a kolízneho opatrovníka). Napriek tomu, že súdu ako aj kolíznemu opatrovníkovi predložil množstvo dôkazov, súd ani kolízny opatrovník sa nimi reálne nezaoberali, nevyhodnotili ich vo vzájomných súvislostiach, čo v konečnom dôsledku viedlo a aj vedie k porušovaniu ústavných práv maloletého A.. Uviedol, že celé obdobie daného prípadu je nutné rozdeliť na štyri obdobia, a to na obdobie, kým otec s matkou žili v spoločnej domácnosti, na obdobie po rozpade vzťahu od 01.2021 do 31.03.2021, na obdobie od 31.03.2021 do 17.12.2021, kedy maloletý A. žil s otcom v Maďarsku a na obdobie od 17.12.2021 do súčasnosti.

Obdobie, kým rodičia žili v spoločnej domácnosti sa vyznačovalo ich turbulentným vzťahom, a to najmä kvôli psychickým problémom matky, ktorá nedokázala zvládať rôzne situácie, čo viedlo nielen ku konfliktom medzi nimi, ale aj medzi matkou a tretími osobami. Tvrdil, že matka nezvládala samu seba, navštevovala psychológa a nedokázala sa postarať o maloleté dieťa, čo by mala potvrdzovať komunikácia medzi nimi. Ďalej tvrdil, že matka užívala Xanax bez lekárskeho predpisu a aj napriek tomu, že súd žiadal, aby zabezpečil zdravotnú dokumentáciu a zistil, ktorý lekár predpísal matke psychofarmaká, súd túto požiadavku bagatelizoval a dôkaz nevykonal. Namietal, že súd sa vôbec nezaoberal narušeným vzťahom matky s maloletým A., napriek tomu, že súdu predložil množstvo dôkazov. Vzťah maloletého dieťaťa a matky bol veľmi zlý, a to hlavne kvôli agresivite matky, ktorá prenášala na syna svoje psychické nastavenie. Musel takmer každý deň intervenovať zo zahraničia, lebo matka výchovu maloletého dieťaťa nezvládala.

Obdobie po rozpade vzťahu od 01.2021 do 31.03.2021 bolo poznačené naštrbeným vzťahom matky a syna a prehĺbilo sa odchodom otca z domácnosti v januári 2021. Uviedol, že matka začala dieťa zneužívať na to, aby dosiahla jeho návrat do spoločnej domácnosti a dieťa učila, čo mu má hovoriť. Pokiaľ táto taktika nevedla k želanému výsledku, maloletému dieťaťu hovorila, že ho otec nebude mať rád. Bol toho názoru, že matke na dieťati nikdy nezáležalo, bolo pre ňu dôležité, aby sa veci diali podľa jej predstáv.

Počas obdobia od 31.03.2021 do 18.12.2021 žilo maloleté dieťa s ním v Maďarsku. Poznamenal, že vzťah matky s maloletým dieťaťom bol v tom čase na bode mrazu a fyzická agresivita matky túto priepasť len prehĺbila. Uviedol, že dňa 31.03.2021 zistil, že dieťa ledva hýbe ľavou rukou a má na predklaktí hematóm. S maloletým dieťaťom navštívil pohotovosť, kde bolo zistené, že ide o kontúzny hematóm ako následok uchytenia alebo úderu, pričom dieťa sa mu priznalo, že mu hematóm spôsobila

matka, nakoľko nevedela zvládnuť nával zlosti. Tvrdil, že ho dieťa poprosilo, aby u neho mohlo zostať. Dodal, že pravidelne zabezpečoval styk matky s maloletým dieťaťom, či už osobný, ale aj telefonický. Matka nesúhlasila s tým, aby mal on dieťa v starostlivosti a odobratie dieťaťa od neho považovala za dovŕšenie osobnej pomsty voči nemu, nakoľko ju opustil a začal vzťah s inou ženou. Poukázal na odmietanie matky zo strany dieťaťa v dňoch 22.04.2021 a 10.05.2021. Otec požiadal súdnu znalkyňu, klinickú psychologičku A. R. L. o vyšetrenie maloletého dieťaťa, ktorá uviedla, že nie je vhodné odporučiť navrátenie dieťaťa do prostredia matky. Na základe žiadosti kurately v Maďarsku (Okresný súd v Ostrihome) bolo maloleté dieťa podrobené znaleckému skúmaniu u klinickej psychologičky A. N. H., pričom z odborného posudku vyplývalo, že dieťa je citovo naviazané na otca, dôveruje mu, generuje sa u neho napätie z obavy zo straty milovanej osoby a správanie matky je známe len z rozprávania dieťaťa, pričom na dieťa má negatívny účinok. Poznamenal, že napriek tomu, že matka mala vedomosť o tom, ako na dieťa vplyva, dňa 13.10.2021 učinila ďalší pokus o násilné odobratie dieťaťa v priestoroch Základnej školy v J.. V tento deň sa rodičia, advokát matky, partnerka otca a riaditeľ základnej školy stretli na pôde Základnej školy v J. a dospeli k dohode o striedavej starostlivosti o maloleté dieťa v týždňových intervaloch s tým, že dieťa bude pokračovať v návšteve tejto základnej školy. Napriek tejto dohode, matka dňa 17.12.2021 násilím odniesla maloleté dieťa z priestorov základnej školy a proti vôli dieťaťa, ktoré sa do poslednej chvíle vzpieralo a jeho taška a darček zostali na chodníku. O tomto skutku je zaznamenaný kamerový záznam, ktorý je možné vydať na požiadanie súdu. Namietal, že súd rozhodol o zverení maloletého dieťaťa matke neodkladným opatrením (uznesenie Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/53/2021-423 zo dňa 20.12.2021) bez toho, aby zistil skutkový stav veci a konal v rozpore s najlepším záujmom maloletého dieťaťa.

Obdobie od 17.12.2021 do súčasnosti je poznačené tým, že keďže matka má na základe vyššie uvedeného neodkladného opatrenia maloleté dieťa od 17.12.2021 vo svojej dispozícii, od toho času otcovi bráni v styku s maloletým dieťaťom a postupom času dieťa zmanipulovala do takej miery, že dieťa sa bojí preukázať akýkoľvek cit voči otcovi. K prvému styku s maloletým dieťaťom došlo dňa 09.01.2022 cez bránu (otec navrhol odvolaciemu súdu si pozrieť všetky fotografie styku otca s maloletým dieťaťom od januára 2022 do decembra 2023), pričom takýto spôsob styku považuje za týranie dieťaťa a otca a vážny zásah do ich práv. Napriek tomu, že mal upravený styk s maloletým dieťaťom každý týždeň v nedeľu od 14:00 hod. do 18:00 hod. v mieste bydliska matky a za jej prítomnosti a súd mal vedomosť ako styk prebieha, až takmer po dvoch rokoch, na pojednávaní v októbri 2023 uviedol, že mal na mysli styk v meste G. a nie v nehnuteľnosti matky, preto mal vydať ex offo uznesenie o upresnení styku pokiaľ mal za to, že styk sa nekoná tak, ako mal na mysli. Tvrdil, že matka v snahe eliminovať jeho vzťah so synom využila všetky dostupné možnosti, aby svoj plán dokonala. Tvrdenia dieťaťa, že sa ho bojí a že s ním nechce byť sú len tvrdenia navonok, o čom svedčí aj to, že maloleté dieťa napriek tomu, že mu matka pri každom styku stojí za chrbtom, ukázalo otcovi na hrudi srdiečko vytvorené zo svojich prstov. Poukázal na správu ÚPSVaR zo dňa 31.10.2022 z ktorej vyplývalo, že dieťa ho má rado, chce sa s ním stretávať, hrať na dvore a chce, aby išiel do jeho izby. Chce, aby tam bola aj matka, lebo sa bojí, že ho otec ukradne. Keď sa kolízny opatrovník spýtal dieťaťa, či chce ísť do vnútorného ihriska v Lulu Land, dieťa odpovedalo, že nie. Otec styk s dieťaťom v Lulu Lande navrhol v rámci návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nakoľko styk „cez bránu“ považoval za týranie. Poznamenal, že je zaujímavé, že po doručení znaleckého posudku a výsluchu znalkyne, kedy už „matke tieklo do topánok“ sama navrhla styk v Lulu Lande.

Nesúhlasil so záverom znalkyne, že dieťa je ovplyvňované oboma rodičmi, keďže on počas jednej hodiny v týždni, za bránou na ulici a za prísneho dozoru matky nedokáže dieťa ovplyvniť a ani to robiť nechce. Mal za to, že dieťa je pod vplyvom matky tak psychicky zničené, že radšej styk neuskutočňoval, akoby mal dieťa vystaviť takej potupe, že na nich pozerá celá E. ulica v G.. Poukázal na to, že aj podľa názoru znalkyne maloleté dieťa disponuje dobrými adaptabilnými schopnosťami. Podmienkam striedavej osobnej starostlivosti by však mal problém sa adaptovať len pre disfunkčné vzťahy medzi rodičmi. Ďalej poukázal na príslušnú súdnu prax, z ktorej vyplýva, že rozhodovanie v konaní starostlivosti o maloletých je podstatný motív, ktorý vedie jedného z rodičov osvojovať si právo rozhodovať o spoločnom dieťati prevažne sám, prípadne svojím rozhodnutím vydeľovať druhému rodičovi s rovnoprávnym postavením čas a priestor na stretávanie sa s dieťaťom. V prvom rade hľadiskom pri rozhodovaní je vždy záujem dieťaťa, nemôže stačiť svojvoľné a účelové alebo nelogické odmietanie striedavej osobnej starostlivosti preferenčným rodičom, pretože takéto správanie je zneužitím práva dieťaťa vychovávať, ktorého obsahom je aj právo osobnej starostlivosti o dieťa (rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26.01.2016, sp. zn. 11CoP/290/2015). V danom prípade je najsmutnejšie to, že toto svojvoľné a účelové odmietanie nielen striedavej osobnej starostlivosti, ale celkovo styku odobril aj súd a kolízny opatrovník, keď prisúdil otcovi možnosť styku na pár hodín v

Lulu Lande za účasti matky, teda osoby, ktorá je hlavným iniciátorom a vykonávateľom zneužívania maloletého dieťaťa za účelom pomsty voči otcovi dieťaťa za to, že ukončil vzťah s ňou a oženil sa s inou ženou. Toto je totiž hlavným motívom konania matky. V súvislosti s vypracovaným znaleckým posudkom poukázal aj výsluch znalkyne na pojednávaní, ktorá uviedla, že obaja rodičia sú schopní zabezpečiť starostlivosť o dieťa. Za dôležité považoval vyjadrenie znalkyne, že pokiaľ nedôjde k zmene vo vzťahu rodičov, u maloletého dieťaťa sa môžu prejaviť odchýlky v správaní, pričom bude odmietať oboch rodičov. Momentálne sa dieťa snaží vzhľadom na svoj vek vyhovieť, ale keď bude staršie okolo 15-16 rokov, tak môže nastať zlom. Znalkyňa tvrdila, že maloleté dieťa nemá vo výchove presne stanovené hranice a že nie je záruka, že ak by aj bol upravený styk, tak by ho matka zodpovedne dodržiavala. Bol toho názoru, že zo znaleckého posudku jednoznačne vyplýva, že maloleté dieťa je schopné sa adaptovať na striedavú osobnú starostlivosť a pokiaľ nedôjde k zmene, môže na strane maloletého dieťaťa dôjsť k zlomu v správaní. Bolo jednoznačne preukázané, že nie je daná záruka, že matka bude dodržiavať rozhodnutie súdu, pričom ho nedodržiava ani v súčasnosti. Napriek tomu, že súd na pojednávaní uviedol, že za bydlisko považuje mesto G. a nie priamo nehnuteľnosť matky, matka nedovoľuje styk otca s maloletým dieťaťom mimo jej nehnuteľnosti.

Poukázal na to, že matka okrem toho, že na neho podala trestné oznámenie za krádež mobilného telefónu, o ktorom vedela, že je vo vlastníctve jeho obchodnej spoločnosti, na základe čoho bolo trestné konanie zastavené, vykonala aj iný trestný čin, a to prečin krádeže finančných prostriedkov vo výške 1,5 mil HUF/4.176,- Eur, ktoré získala podvodným konaním prostredníctvom neoprávneného vyrobenia a používania elektronického prostriedku. Z uvedeného dôvodu bol prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 TZ preklasifikovaný OČTK na prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 TZ v súbehu so zločinom neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods.2, ods. 5 písm. b) TZ v súbehu s prečinom krádeže podľa § 212 ods. 1 TZ. Trestné konanie sa vedie na OKP OR PZ Nové Zámky pod ČVS: ORP-80/2 VYS-NZ-2023 Gu. V súčasnosti je z dôvodu prebiehajúceho súdneho konania o zaplatenie 4.176,- Eur vedené na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 9C/119/2022 trestné konanie prerušené. Dodal, že matka dvakrát odmietla vypovedať a rovnako sa nedostavila na súdne pojednávanie. Na uvedené je podľa jeho názoru veľmi dôležité poukázať, nakoľko preukazuje charakter matky, ktorá má vychovávať maloleté dieťa za dvojhodinovej týždennej súčinnosti otca. Navrhol súdu oboznámiť sa s obsahom zápisnice zo súdneho pojednávania zo dňa 15.01.2024, aby získal predstavu, akým sofistikovaným spôsobom dokáže matka konať, a to všetko len preto, lebo ju opustil a má potrebu sa mu za každých okolností pomstiť.

Vo svetle rozhodnutia súdu, podľa ktorého postačí styk otca s maloletým za účelom budovania jeho vzťahu k otcovi dvakrát do týždňa na dve hodiny na detskom ihrisku za účasti matky poukázal na to, že maloleté dieťa má 9 rokov. V podstate sa už nejedná o malé dieťa, ale o dieťa v mladšom školskom veku, ktorého hra na detskom ihrisku, kde sú hlavne deti mladších vekových kategórií nie je isté, že bude baviť. Okrem toho sa takýmto spôsobom vzťah otca a maloletého dieťaťa nenapraví, nakoľko tomu bráni prítomnosť matky, ktorá dozerá na každé slovo a pohyb maloletého dieťaťa. Mal za to, že je nutné vytvoriť riadne a dôstojné podmienky na jeho styk s maloletým dieťaťom, ktoré je potrebné postupne rozširovať až na striedavú osobnú starostlivosť. Poukázal na to, že za daných okolností jeho matka svojho vnuka už roky nevidela a za súčasného rozhodnutia súdu vidieť ani nebude, keďže býva na juhu Maďarska a vzhľadom k svojmu veku nie je schopná cestovať. Taktiež nechce byť vystavená nenávisťnému konaniu matky voči nej. Je teda evidentné, že rozhodnutím súdu nie je popreté len základné právo maloletého dieťaťa na výchovu, ale aj jeho právo poznať svoju rodinu a identifikovať sa s ňou. Taktiež je popreté právo otca vychovávať, ktorého obsahom je aj právo osobnej starostlivosti o dieťa.

Namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vydané v priamom rozpore s najlepším záujmom maloletého A.. Prvým predpokladom pre ustanovenie striedavej osobnej starostlivosti je, že dieťa nebude vytrhávané opakovane z prostredia školy a cyklicky umiestňované do iného zariadenia. Taktiež je vhodné zachovať u maloletého dieťaťa sociálne prostredie, priateľov a záujmové aktivity. Jeho bydlisko je od bydliska matky vzdialené 500 m, obaja bývajú v G., čiže u maloletého dieťaťa by nedochádzalo k žiadnej zmene školy, sociálneho prostredia ani záujmových aktivít. Otec už dieťa vychovával a jeho starostlivosť o maloleté dieťa bola posudzovaná pozitívne. Práve naopak, starostlivosť zo strany matky je posudzovaná negatívne, nakoľko zo znaleckého posudku vyplýva, že maloleté dieťa nemá vo výchove presne stanovené hranice. Poukázal na to, že pri rozhodovaní je vždy prvoradým hľadiskom záujem dieťaťa a nemôže stačiť svojvoľné, účelové, nelogické odmietanie striedavej osobnej starostlivosti preferenčným rodičom, pretože takéto správanie je zneužitím práva dieťa vychovávať, ktorého obsahom

je aj právo osobnej starostlivosti o dieťa. Súd nemôže poskytnúť ochranu zneužívaniu práv na úkor iného tak, ako učinil súd prvej inštancie.

Mal za to, že rozsudok súdu nie je riadne odôvodnený. Ústavný súd totiž vyslovil právny názor, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia /a každého rozhodnutia orgánu verejnej moci/, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Nemusi byť daná odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (napr. IV. ÚS 115/03 a III. ÚS 209/04, I. ÚS 110/07). Nemožno pripustiť to, aby orgány verejnej moci prijímali také rozhodnutia, ktoré môžu svojimi účinkami porušiť základné práva slobody fyzických a právnických osôb, najmä ak nie sú odôvodnené, sú svojvoľné, arbitrárne a nedávajú odpoveď na podstatu veci.

Čo sa týka výšky výživného uviedol, že matka nevyčísliła náklady na dieťa vo výške 500,- Eur, tak ako to uvádza súd prvej inštancie, ale vo výške 173,- Eur + polovica nákladov na bývanie vo výške 75,- Eur, strava vo výške 200,- Eur (čo je prehnaná suma), internet a TV 24,- Eur, spolu 469,- Eur (uvedené vyplýva zo správy ÚPSVaR Nové Zámky zo dňa 18.08.2022 ako aj zápisnice zo dňa 19.9.2022). Taktiež matka súdu uviedla, že maloleté dieťa je zdravé. Teda reálne náklady na maloleté dieťa predstavujú maximálne 400,- Eur mesačne, pričom matka poberá na dieťa prídavky vo výške 60,- Eur a daňový bonus vo výške 140,- Eur. Týmto príjmami má matka vykrytú polovicu výdavkov na maloleté dieťa a otec výživným vo výške 250,- Eur presahuje bežné spotrebované výživné na dieťa, na základe čoho sa matka na jeho výžive žiadnym spôsobom nepodieľa. Z uvedeného dôvodu mal za to, že výživné vo výške 250,- Eur na 9-ročné zdravé dieťa, ktoré nenavštevuje žiadne krúžky ani športové aktivity je prehnané.

Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, prípadne rozsudok zmenil tak, že maloleté dieťa zverí do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, ktorí sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Striedavá osobná starostlivosť o maloletého A. sa bude realizovať v týždenných intervaloch tak, že otec bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého A. v páry týždeň v kalendárnom roku od nedele 17:00 hod., ktorá predchádza párnemu týždňu, do nedele párneho týždňa do 17:00 hod. a matka bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého A. v nepárny týždeň v kalendárnom mesiaci od nedele 17:00 hod., ktorá predchádza nepárnemu týždňu, do nedele nepárneho týždňa do 17:00 hod. Preberanie zo striedavej osobnej starostlivosti druhého rodiča bude realizované v mieste bydliska toho rodiča, ktorý má maloleté dieťa práve v striedavej osobnej starostlivosti a bude ho realizovať druhý rodič, ktorý má mať maloleté dieťa v ďalšom období v striedavej osobnej starostlivosti, a to vždy v nedeľu o 17:00 hod.. Žiadal, aby súd výživné na maloletého A. neurčil, a aby ho zaviazal prispievať na výživu maloletého A. za obdobie od 17.12.2021 do právoplatnosti tohto rozsudku výživným vo výške 150,- Eur. Zročné výživné je otec oprávnený splácať po 100,- Eur mesačne. Ďalej žiadal, aby súd nariadil maloletému dieťaťu a jeho rodičom výchovné opatrenie na dobu šesť mesiacov - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Štúrovo, Námestie slobody 13, Štúrovo za účelom uľahčenia a podpory riešenia rodičovského konfliktu ako i za účelom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie. Navrhol, aby súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

13. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že sa pridrižiava svojich doterajších vyjadrení v súdnom konaní. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v plnom rozsahu.

14. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka, ktorá uviedla, že otec v rámci odvolania neuvádza žiadne nové tvrdenia, ktoré by neuvádzal v konaní vo veci samej. Píše ich veľmi „tvrd“, urážlivo, často nielen na ňu, ale aj na samotný súd a systém SR, dáva situáciám význam, ktoré nemali, vykladá situácie v rozpore so skutočnosťou a preukázaným skutkovým stavom. Dodala, že vyjadrenie otca je napísané v štýle nepravdy, klamstvá, účelové tvrdenia a zavádzanie. Otec sa snaží v rámci odvolania manipulovať s popisom matky, túto očierňovať a poukazovať na správy, ktoré sú vytrhnuté z kontextu a staré 4-5 rokov a ktoré už krajský súd vo svojich rozhodovaniach v rámci neodkladných opatrení čítal a zhodnocoval v tejto právnej veci a to cez viacero rôznych senátov. Mala za to, že je irelevantné vyjadrovať sa do ďalekej minulosti, až k roku 2015, kedy sa dieťa narodilo a rodičia žili spolu. Poprela tvrdenia otca uvedené v odvolaní. Ako príklad uviedla, že už v danom období sa otec o maloleté dieťa veľmi nezaujímal, napríklad celý rok od decembra 2017 do septembra 2018 kedy žila s maloletým dieťaťom sama v SR sa neozval, nenavštívil ich a nestretol sa s maloletým dieťaťom, neposielal žiadne financie. Tvrdila, že v septembri 2018 zistila, že otec užíva návykové látky – kokaín, čo aj sám priznal vo výpovedi na súde a v komunikácii s ňou. Celkovo ani počas života rodičov maloletého dieťaťa otec netrúvil veľa spoločného

času s dieťaťom a matkou, otec nikdy nešiel s dieťaťom k lekárovi, nechodil s nimi na spoločné výlety, či ihrisko. Keď bola daná situácia pre matku neznesiteľná, rozhodla sa od otca odísť, avšak otec sa matke vyhrážal samovraždou. Následne bolo obdobie, kedy sa rodičia rozišli a dieťa bolo vo faktickej osobnej starostlivosti matky a s otcom sa stretávalo. Otec jej starostlivosť o maloleté dieťa v danom čase nenamielal. Dané zneužil na únos syna do cudziny bez možnosti matky sa s dieťaťom stretávať a dal vypracovať rôzne posudky bez jej účasti a bez toho, aby s ňou psychológovia hovorili. Ide o obdobie kedy bolo maloleté dieťa protiprávne zadržované otcom bez možnosti reálneho ničím nerušeného kontaktu s matkou a v danej dobe bol aj jeho názor ovplyvňovaný otcom. Napríklad sa dozvedela, že uvádzal maloletému dieťaťu, že „matka je nikto“. Maloleté dieťa teraz s odstupom času uvádza, že v danom čase otcovi verilo a správalo sa, ako mu otec hovoril. Názor maloletého dieťaťa bol teda veľmi skreslený v čase, z ktorého otec prikladal dôkazy. Ďalej uviedla, že aktuálne je maloleté dieťa šťastné, miluje svoju matku, môže jej to aj prejavíť a ukázalo sa, že reakcie dieťaťa, ktoré boli v období, keď otec dieťa matke nevrátil z realizácie kontaktov boli dôsledkom emočného zneužívania dieťaťa a jeho manipulácie otcom. Maloleté dieťa je šťastné, že môže prejavíť akúkoľvek emóciu a túto verbalizovať pred matkou bez následných výčitiek. Môže pred matkou povedať, že má rado otca a matka je s tým v poriadku. Z toho sa veľmi teší, lebo pri otcovi to nemohlo o matke hovoriť a cítilo sa previnilo, keď pociťovalo lásku k matke. Dodala, že dňa 31.03.2021 otec uniesol dieťa zo Slovenskej republiky do Maďarska a odmietal jej ho vrátiť s odôvodnením, že nemajú žiadne súdne rozhodnutie ohľadom maloletého dieťaťa, avšak aj po vydaní neodkladného opatrenia slovenským súdom dňa 28.04.2021, na základe ktorého bola otcovi uložená povinnosť odovzdať dieťa do jej starostlivosti, otec to nerešpektoval. Aj súd v Maďarsku vydal dňa 16.09.2021 príkaz, ktorým otcovi uložil povinnosť do 22.10.2021 vrátiť maloleté dieťa na územie Slovenskej republiky a pokiaľ tak neurobí do 25.10.2021 o 11:00 hod. mal ho odovzdať matke v priestoroch advokátskej kancelárie, čo otec nerešpektoval. Dňa 17.12.2021 maloleté dieťa pricestovalo s matkou na Slovensko, otec však už na ňu pred jej domom čakal a snažil sa dieťa získať násilím späť. Otec nielenže dieťa uniesol, neoprávnene ho zadržoval od marca 2021 v Maďarsku, matke neumožňoval plnohodnotný kontakt s dieťaťom, ale nedodržiaval ani súdne rozhodnutia. Poznomenala, že dieťa bolo traumatizované zo zážitku, ktorý prežilo u otca. Bránenie otca v kontaktoch s matkou je zachytené aj v správe ÚPSVaR zo dňa 24.11.2021, z ktorej vyplýva, že otec sa vyjadril, že od októbra 2021 sa matka so synom osobne nestretávala, otec osobné kontakty nepodporuje z dôvodu, že matka počas stykov iniciovala hádky a nedorozumenia. Uvedené bolo preukázané na základe správy z poradensko-psychologického procesu zo dňa 16.02.2021, kde počas konzultácie v prítomnosti otca sa maloleté dieťa vyjadrilo, že matka nepatrí do jeho rodiny, že si želá, aby matka dala pokoj jeho rodine. Maloleté dieťa uviedlo, že len zločinec by uniesol svoje vlastné dieťa, pričom psychologička poznamenala, že maloletý A. používal na opisovanie situácií s matkou vetné konštrukty, ktoré nie sú typické pre dieťa v jeho veku. Naopak, počas konzultácií s maloletým dieťaťom za prítomnosti matky, maloletý A. neprejavoval voči matke negatívne emócie, taktiež nebolo badať známky strachu, či hnevu, voči matke prejavoval pozitívne emócie, obracal sa so svojimi potrebami na matku a bol voči nej kontaktný. Navyše, počas týchto konzultácií sa stalo, že maloleté dieťa svoj vzdor namierilo voči matke a skúšalo jej hranice, pričom psychologička konštatovala, že matka reagovala adekvátnym a erudovaným spôsobom, matka opakovane zadávala hranice, reflektovala jeho emócie a trvala na zadanej hranici, napriek tomu, že bolo maloleté dieťa agresívne voči matke, fabulovalo voči nej rôzne obvinenia, počas rozhovoru verbalizovalo, že „matka si nezaslúži jeho lásku“ a napriek tomuto záchvatu vzdoru odchádzalo dieťa upokojené v náručí matky, bez intervencie psychológa. Na tomto mieste poukazovala na to, že vychováva maloletého A. tak, aby mohol prejavíť všetky svoje emócie, či už ide o plač, alebo hnev a tieto emócie maloletého dieťaťa s láskou a porozumením zvláda aj v bežnom živote. Tak môže maloleté dieťa slobodne prejavovať svoje pocity a nemá tento prejav zakázaný, ako tomu bolo, keď bolo neoprávnene v starostlivosti otca, kedy nemohlo prejavovať svoj smútok za matkou. Psychologička v závere uviedla, že sa javí, že na maloletého A. bol vyvíjaný určitý tlak v otázkach zverenia. Tlak na maloletého A. v otázke zverenia vyvíjal otec počas celého neoprávneného zadržovania dieťaťa a snaží sa o to snažiť ešte aj teraz počas realizácie jeho kontaktov, kde dieťa emočne vydiera. Poprela, že by niekedy brala drogy, alebo iné návykové látky. Nikdy nemala v úmysle ublížiť maloletému dieťaťu. Poznomenala, že otec nesleduje záujmy dieťaťa, ale sleduje len svoje záujmy, je presvedčený o svojej pravde až do tej miery, že nie je schopný sa vžiť do situácie svojho syna, ktorý bol citovo naviazaný na matku, ktorý predtým žil so svojou matkou a ktorému otec svojim správaním (tým, že ho odobral od matky a obrátil dieťa proti svojej matke) ubližuje a ohrozuje jeho zdravý duševný vývin. Matka v odvolaní popísala prevzatie maloletého dieťaťa zo základnej školy v J., pri ktorom postupovala v súlade so súdnym rozhodnutím a so záujmami maloletého dieťaťa. Dňa 10.05.2021 išla do školy a mala so sebou vydané uznesenie Okresného súdu Nové Zámky, že má otec maloletého A. vydať matke.

Išla za riaditeľom do riaditeľne, ktorý zavolať otca. Otec uviedol, že o takom uznesení nemá vedomosť. Preto odišla. Dňa 13.10.2021 išla opäť do školy už s vyznačenou vykonateľnosťou na uznesení. Opäť komunikovala s riaditeľom, zástupcom riaditeľa aj s triednou učiteľkou. Maloletý A. vyzeral v ten deň veľmi zle. Otec mu nahovoril, že ak raz pôjde s matkou jeho už nikdy neuvidí. Triedna učiteľka povedala že poukladá A. veci a odprevadí ho dole, kde má matka čakať. Matka dole čakala trpezlivo a v dobrej viere. Pritom riaditeľ volal políciu. Policajti prečítali uznesenie a povedali, že môže maloletého A. odniesť domov, ale riaditeľ odmietol uvoľniť dieťa z vyučovania, údajne môže odísť až o 16:00 hod.. Následne prišiel otec a jeho priateľka. Potom matka odišla. Tretíkrát dňa 17.12.2021 išla matka do školy, riaditeľ jej priniesol maloletého A.. Maloletý A. váhal, nevedel čo má robiť, matka sa s ním v klude rozprávala, ukázala mu, čo mu priniesla, ukludňovala ho. On váhal, ale potom spolu odišli do auta. Otec podal pre tento čin na matku aj trestné oznámenie, ktoré predpokladá, že bolo odmietnuté, keďže otcov popis udalostí je nepravdivý a matkine prebratie maloletého dieťaťa prebehlo podľa všetkých pravidiel. Poukázala na závery znaleckého dokazovania, z ktorých vyplýva, že citové väzby dieťaťa vo vzťahu k otcovi sú narušené, prevládajú negatívne sytené emócie, k otcovi má narušený vzťah, negatívne ovplyvnený udalosťami, ktoré sa udiali v minulom období medzi rodičmi. Zhodnotila, že odlúčenie dieťaťa od nej malo negatívny dopad na dieťa, dieťa vnímalo zadržovanie otcom v tom čase, ako niečo hrozivé a má z toho strach. Znalkyňa nezaznamenala túžbu dieťaťa vyhľadávať otcovu prítomnosť. Taktiež nezaznamenala žiadne ovplyvňovanie maloletého dieťaťa ani jedným z rodičov. Maloleté dieťa je naviazané na matku.

Čo sa týka názoru maloletého dieťaťa, dieťa nechce byť s otcom bez prítomnosti matky, vyžaduje si jej prítomnosť pri stretnutiach s ním a berie ju ako „istotu“. Dieťa opakovane vyjadruje, že matka mu nebráni stretávať sa s otcom, ale ono má strach, aby ho otec opäť neuniesol, neoddelil od matky, nezmenil mu školu, nepreniesol do Maďarska, aby nemuselo plakať v skrini, v krabici, aby nemuselo plakať za matkou. Tieto strachy sú odôvodnené a pramenia z reálnej skúsenosti maloletého dieťaťa s otcom.

Tvrdila, že otec kontaktuje maloleté dieťa len v čase, keď sa konali súd pojednávania. Otec sa na kontakty s dieťaťom nedostavil takmer rok, a to od 04.12.2022 do 22.10.2023, neozval sa ani na narodeniny, ani na Vianoce. Telefonicky otec dieťa tiež nekontaktuje. Dodala, že sa viackrát snažila otca telefonicky kontaktovať, ale telefón nezdvihol a späť nezavolať. Ostatné obdobia sa otec dostavoval sporadicky, s niekoľkokomesačnými prestávkami. Otec nereaguje na dopyty nielen matky, ale aj Centra pre deti a rodiny Štúrovo ohľadom možných asistovaných kontaktov, ktoré by sa tam mali realizovať. Otec sa dieťaťu svojvoľne ešte viac odcudzil. Maloleté dieťa nemá vyvinutý bližší citový vzťah k otcovi. Mala za to, že na to, aby mohlo dieťa tráviť čas s otcom aj v iných priestoroch je potrebná zmena správania sa otca a jeho prístupu, a tak postupné obnovovanie dôvery dieťaťa k otcovi.

Uviedla, že otec na ňu podal viaceré trestné oznámenia, a to za týranie dieťaťa, za jeho únos z Maďarska, za ublíženie dieťaťu, a pod., pričom tieto trestné oznámenia boli zrejme odmietnuté, keďže síce bola vypovedať, ale už ďalšie informácie nemá. Otec na ňu podal trestné oznámenie za prevod finančných prostriedkov, avšak jej nikdy nebolo vnesené obvinenie, podľa informácií od otca je trestné stíhanie prerušené z dôvodu, že nie je možné vzniesť obvinenie voči konkrétnej osobe.

Bola toho názoru, že súd prvej inštancie určil výživné podľa aktuálnych tabuliek platných pre určovanie vyživovacej povinnosti vo výške 20% príjmov otca. Namietala nedostatočne zistený skutkový stav ohľadom príjmov otca, kde súd vôbec neskúmal príjmy z podnikateľskej činnosti druhej obchodnej spoločnosti otca v Maďarsku a otec tento zatajoval a súdu nepredložil ani na poslednom pojednávaní. Stotožnila sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie o nezverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

Navrhla, aby odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., IV. a V. potvrdil a aby výrok III. zmenil tak, že styk otca s maloletým dieťaťom upraví každý týždeň v utorok od 16:00 hod. do 18:00 hod. a každý nepárny týždeň v nedeľu od 16:00 hod. do 18:00 hod. na detskom ihrisku LULU Land Štúrovo za prítomnosti matky, čo odôvodnila tým, že nemôže s maloletým dieťaťom realizovať voľnočasové aktivity a výlety, ak je styk upravený počas každej nedele. Žiadala, aby odvolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

15. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – účastníkom konania (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d), f), g), h) CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré

ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je v odvolaní napadnutých častiach a súvisiacom výroku o trovách konania vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP).

16. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie tak o návrhu matky i o návrhu otca, ktorí sa domáhali úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, pričom matka navrhovala zveriť maloleté dieťa do svojej osobnej starostlivosti a otec navrhoval zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom.

17. Predovšetkým sa žiada uviesť, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v miere potrebnej pre jeho rozhodnutie a vec v uvedenom správne posúdil i po právnej stránke. Odvolací súd sa rovnako stotožnil so závermi, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a považuje za správne jeho právne posúdenie, pričom aj odvolací súd na základe vykonaných dôkazov zhodne s prvoinštančným súdom vyhodnotil návrh otca na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti ako nedôvodný a naopak návrh matky na zverenie maloletého dieťaťa do jej osobnej starostlivosti, s určením výživného na dieťa a úpravou styku otca s maloletým dieťaťom ako opodstatnený. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty odvolateľa nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Preskúmaním obsahu spisového materiálu sa aj v odvolacom konaní potvrdila správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd poukazuje na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku a jeho odôvodnenie. Navyše odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty otca nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť, keď otec v odvolaní neuviedol také dôvody, ktoré by boli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia.

18. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak.

19. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

20. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

21. V zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

22. Podľa článku 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadnia najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností vlád dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami i využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

23. Podľa článku 24 ods. 2 a 3 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

24. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

25. Podľa § 24 ods. 3 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

26. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

27. Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä
a/ sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa,
b/ zastupovanie maloletého dieťaťa,
c/ správa majetku maloletého dieťaťa.

28. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

29. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

30. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

31. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

32. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

33. Podľa § 65 ods. 1 Zákona o rodine, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

34. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

35. Podľa § 217 ods. 1 prvej vety CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

36. V reakcii na odvoláciu námietku otca, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je riadne odôvodnené, odvolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania nemožno považovať to, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv odvolateľa, ale len to, ak ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej nedôvodnosti, alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 188/06 zo dňa 08.06.2006).

37. Predovšetkým treba uviesť, že ani odvolací súd nepovažoval za dôvodný návrh otca na zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, a v tejto otázke odvolací súd nemal dôvod nesúhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia. Pre nutnosť vysporiadania sa aj s odvolacími námietkami otca a pre celkovú úplnosť sa však žiada doplniť nasledovné:

38. Rodičia maloletého dieťaťa nežijú v spoločnej domácnosti od 08.01.2021, kedy sa otec odsťahoval a dieťa zostalo v starostlivosti matky. Otec si dňa 31.03.2021 zobral maloleté dieťa na základe dohody s matkou za účelom realizácie styku, ale matke dieťa podľa dohody nevrátil a maloleté dieťa vzal do Maďarska, kde býval a odmietal ho matke vrátiť. Svoje konanie, keď dieťa dňa 31.03.2021 nevrátil podľa dohody matke, odôvodňoval tým, že dieťa malo na predlaktí hematóm, ktorý mu mala údajne spôsobiť matka v návale zlosti, pričom však ide o ničím nepodložené tvrdenia a nepreukázané vážne obvinenia matky, najmä ak z ambulantného listu Nemocnice Kolosa Vaszaryho vyplýva, že dňa 31.03.2021 bolo maloleté dieťa vyšetrené s bolesťou v končatine so záverom, že v ulnárnej časti ľavého predlaktia je možné pozorovať kontúzný hematóm, ku ktorému mohlo dôjsť následkom uchopenia alebo úderu. Nevyžadovala sa traumatická starostlivosť. Táto správa preukazuje, že dieťa hematóm malo, avšak nemožno dospieť k záveru, že tento mala dieťaťu spôsobiť jeho matka. Navyše takáto argumentácia otca, ktorou sa snaží ospravedlniť svoje konanie spočívajúce v nevrátení dieťaťa matke, neobstojí. Matka si dieťa prevzala až dňa 17.12.2021 zo základnej školy, ktorú dieťa navštevovalo, keďže otec nerešpektoval vydané neodkladné opatrenia slovenským súdom a rozhodnutia maďarských súdov uvedené nižšie.

Okresný súd Nové Zámky uznesením č. k. 7P/53/2021-73 zo dňa 28.04.2021 nariadil otcovi odovzdať maloleté dieťa do osobnej starostlivosti matke s tým, že toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu vedeného na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 7P/53/2021. Na odvolanie otca Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 6CoP/13/2022-827, 6CoP/14/2022 zo dňa 13.05.2022 vyššie uvedené uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Uznesením Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/53/2021-423 zo dňa 20.12.2021 bolo maloleté dieťa dočasne zverené do osobnej starostlivosti matke s tým, že otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 100,- Eur mesačne vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky a úpravou styku otca s maloletým dieťaťom každý týždeň v nedeľu od 14:00 hod. do 18:00 hod. v mieste bydliska matky a za jej prítomnosti. Zároveň súd matke udelil súhlas namiesto otca na podanie žiadosti o zápis maloletého dieťaťa do Základnej školy, F. X. G.. Súd prvej inštancie určil, že toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu vedeného na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 7P/53/2021. Na odvolanie otca Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 6CoP/13/2022-827, 6CoP/14/2022 zo dňa 13.05.2022 vyššie uvedené uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

Rozhodnutím Krajského súdu Budapešť – okolie č. 21Pk.500.149/2021/14. zo dňa 09.06.2021 bola otcovi uložená povinnosť vrátiť maloleté dieťa do jeho miesta obvyklého pobytu na Slovensku najneskôr do 15.06.2021, a v prípade, ak tak neurobí je povinný dieťa odovzdať právnomu zástupcovi matky dňa 17.06.2021 o 10:00 hod. v kancelárii právneho zástupcu matky. Na odvolanie otca, súdnym príkazom Všeobecného súdu hlavného mesta ako druhostupňového súdu č. 50.Pkf.634.382/2021/3 zo dňa 16.09.2021 bolo rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdené, a to za podmienky, že otec je do 22.10.2021 povinný maloleté dieťa vrátiť na jeho adresu prechodného pobytu, t. j. na územie Slovenskej republiky, resp. v prípade, ak to neurobí, dňa 25.10.2021 o 11:00 hod. odovzdať dieťa matke v advokátskej kancelárii jej právneho zástupcu. Rozhodnutie Krajského súdu Budapešť – okolie č. 21Pk.500.149/2021/14. zo dňa 09.06.2021 nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 16.09.2021.

39. Rodičia maloletého dieťaťa sa nevedeli dohodnúť o úprave ich práv a povinností k maloletému dieťaťu. Odvolací súd uvádza, že rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov zohľadňuje množstvo faktorov jednak na strane rodičov, jednak na strane maloletého dieťaťa. Vo veciach starostlivosti o maloleté deti je nevyhnutné prihliadať predovšetkým na záujem maloletého dieťaťa. Zásadne na rozhodnutie o zverení majú vplyv viaceré okolnosti, predovšetkým ide o osobnosť rodiča, vzťah rodiča k dieťaťu, vzťah dieťaťa ku každému rodičovi, rešpekt k právu dieťaťa stykať sa s druhým rodičom, charakter, morálka a štruktúra mravných noriem rodičov, ako aj všetky ostatné dôležité okolnosti ovplyvňujúce základné právo dieťaťa na to, aby vyrastalo v harmonickom prostredí. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že ideálnym stavom je, keď dieťa môže

vyrastať v starostlivosti oboch rodičov. Zároveň je však potrebné uviesť, že základným právom dieťaťa je právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takého prostredie zabezpečiť. V prípade, ak medzi rodičmi dieťaťa dochádza k dlhodobým nezhodám, prípadne obaja, alebo jeden z nich sa správa neprimerane a ich spolužitie nevytvára vhodné prostredie pre zdravý rast dieťaťa, je dôvodné, ak sa dieťa zverí do osobnej starostlivosti len jedného z nich a upraví sa rodičovské práva a povinnosti. Základné podmienky pre zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov vyžadujú, aby rodičia boli spôsobilí dieťa vychovávať, aby mali o výchovu dieťaťa záujem, aby bolo zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v jeho záujme a aby touto úpravou boli lepšie zabezpečené potreby dieťaťa. Samotná skutočnosť, že obaja rodičia majú o osobnú starostlivosť záujem a že sú z hľadiska fyzického, psychického a existujúcich vhodných bytových podmienok obaja spôsobilí sa o dieťa starať, nevedie ešte opodstatnene k záveru, že striedavá osobná starostlivosť je pre dieťa vhodná, pokiaľ nie je preukázané aj splnenie ďalších zákonom stanovených podmienok kumulatívne právnou úpravou požadovaných. Pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa nemožno postupovať podľa vopred danej schémy, pričom striedavá osobná starostlivosť nemôže byť paušálne využívaná ako forma „spravodlivého“ rozdelenia starostlivosti o maloleté dieťa medzi rodičov. Záujem a potreby konkrétneho dieťaťa súd musí posudzovať v každom jednotlivom prípade zvlášť so snahou o minimalizáciu negatívnych následkov pre dieťa. To potvrdzuje aj Komentár Výboru OSN pre práva dieťaťa, ktorým interpretoval čl. 3 ods. 1 Dohovoru: „Koncept najlepšieho záujmu dieťaťa je flexibilný a adaptabilný. Mal by byť prispôsobený a definovaný individuálne s ohľadom na špecifickú situáciu, v ktorej sa dieťa, ktorého sa vec týka, nachádza, pričom pozornosť by mala byť venovaná jeho osobným pomerom, situácii a potrebám.“

40. Nie je sporné, že obaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať a o osobnú starostlivosť o dieťa majú záujem. Obaja rodičia majú k dieťaťu vytvorený pozitívny vzťah. Vzťah dieťaťa k matke je kladný, po emocionálnej stránke je dieťa pripútané na matku. Vzťah dieťaťa k otcovi je naštrbený, negatívne ovplyvnený udalosťami, ktoré sa udiali v minulom období medzi rodičmi. Dieťa má bližší citový vzťah k matke. Nakoľko sú narušené citové a vzťahové väzby rodičov navzájom, disfunkčná komunikácia a ich vzájomné nerešpektovanie sa, maloleté dieťa do veľkej miery vníma konflikty medzi rodičmi, je ich účastníkom a je nimi nepriamo ovplyvňované oboma rodičmi. Správanie dieťaťa v prítomnosti matky je primerané vzhľadom k ich vzťahu, bezprostredné, dieťa vníma matku ako blízku osobu, na ktorú sa môže spoľahnúť. Správanie dieťaťa v prítomnosti otca je ovplyvnené zažitými skúsenosťami s ním a matkou, u dieťaťa sa prejavuje strach z neočakávaného správania otca. Hoci dieťa disponuje dobrými adaptačnými schopnosťami, malo by ťažkosti sa prispôbiť podmienkam striedavej osobnej starostlivosti, nakoľko dieťa je v strede záujmu oboch rodičov, ktorí nemajú záujem o riešenie konfliktov, a skôr o podsúvanie viny tomu druhému. V rámci tejto disfunkčnej komunikácie medzi rodičmi a nepriateľských vzťahov medzi nimi by bolo dieťa neustále, či už vedome, alebo nevedome zaťahované do ich sporov. Podľa názoru znalkyne je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa zverenie do starostlivosti matky. Tento názor znalkyne bol v súlade s vysloveným práním maloletého dieťaťa prezentovaným počas pohovoru dňa 20.10.2022, kde sa dieťa vyjadrilo, že chce byť u matky, čo odôvodnilo tým, že matka mu nebráni stretnúť sa s otcom. Kontakt s maloletým dieťaťom v čase, keď bolo v starostlivosti otca matka popisovala tak, že sa s maloletým dieťaťom stretávala na pár hodín týždenne, a to len niekedy, väčšinou v parkoch a na ihriskách a za prítomnosti otca. Otec jej nedovolil maloleté dieťa nikam zobrať a vytvoriť dieťaťu spoločný program (správa kolízneho opatrovníka zo dňa 06.10.2021). Dieťa sa vyjadrilo tak, že keď bolo v starostlivosti otca (pozn. od 31.03.2021 do 17.12.2021), otec mu hovoril, že sa s matkou stretnúť nemôže. Odlúčenie od matky malo na maloleté dieťa negatívny vplyv v tom zmysle, že sa od matky citovo odpútalo a zžilo sa s názorom otca na matku. Maloleté dieťa v súčasnej dobe vníma zadržanie otcom v tom čase ako niečo hrozné a má z toho strach. V okolnostiach danej veci nezostal bez povšimnutia popis dvoch stretnutí otca s maloletým dieťaťom v Centre pre deti a rodiny Štúrovo s tým, že prvé stretnutie realizované dňa 22.06.2022 prebehlo v poriadku, otec aj dieťa boli spokojní. Počas druhej interakcie dňa 30.06.2022 sa maloleté dieťa začalo od otca dožadovať vysvetlenia, prečo ho nenavštevuje, že ho čakalo a on neprišiel, na čo otec začal byť nervózny a prejavoval známky arogancie. Otec nezaujal postoj, nástojil na tom, že ihneď odíde, ale dieťa prejavovalo záujem o stretnutie s ním. Prebehla komunikácia syn – otec samostatne. Maloleté dieťa sa vrátilo k matke, otec pozbieral hračky s poznámkou, že sa už nezúčastní stretnutia. Otec bol vedený k tomu, aby nerobil unáhlené rozhodnutia v čase svojho hnevu, má brať ohľad na pocity a túžby dieťaťa. Napriek tomu odišiel.

41. Odvolací súd konštatuje, že vyššie popísané skutočnosti aktuálne plne odôvodňujú záver pre zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matke, ku ktorej má dieťa bližší citový vzťah

a matku vníma ako blízku vzťahovú osobu, ktorá pre dieťa predstavuje potrebnú emocionálnu stabilitu. U matky sa neprejavujú žiadne sklony, ktoré by ohrozovali zdravý psychický a fyzický vývin maloletého dieťaťa, nemožno preto prisvedčiť tvrdeniam odvolateľa, že dieťa je psychicky zničené vplyvom matky, ktoré v konaní preukázané neboli. Matka je s maloletým dieťaťom naviazaná emocionálne a empaticky. Aktuálna potreba maloletého dieťaťa sa javí byť viacej časovej dotácie so svojou matkou. Zo strany otca maloletého dieťaťa by mala byť prítomná väčšia empatia k aktuálnemu prežívaniu maloletého dieťaťa. Vzhľadom na vyššie uvedené, a najmä s ohľadom na emocionálnu orientáciu dieťaťa, ktoré je k svojej matke citovo pripútané, súd nemal za preukázané, že by zverením maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov boli zaistené potreby dieťaťa lepšie než jeho zverením do osobnej starostlivosti matky. Súd pri svojom rozhodovaní zohľadnil osobnosť dieťaťa a hodnotu danou stálosťou výchovného prostredia. Matka vie aktuálne lepšie zabezpečiť citovú výchovu dieťaťa a pre dieťa by jej dlhšia neprítomnosť bola frustrujúca a nevhodná, čo sa napokon prejavilo v prežívaní dieťaťa počas starostlivosti otca o maloleté dieťa od 31.03.2021 do 17.12.2021, keď dieťa nemohlo riadne realizovať styk so svojou matkou.

42. S odkazom na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a Českej republiky možno konštatovať, že striedavá osobná starostlivosť oboch rodičov o maloleté dieťa je obecnou vhodným riešením z hľadiska nevyhnutného zásahu do ústavne zaručených práv rodičov a maloletých detí, nejde však o riešenie jediné a v žiadnom prípade o riešenie automatické. Prioritným meradlom pre zverenia maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nie je ani (mnohokrát subjektívne) pranie jedného z rodičov, ale najlepší záujem dieťaťa. Posúdenie naplnenia tohto meradla prislúcha obecným súdom, ktoré sú povinné posudzovať vec individuálne s prihliadnutím k jej konkrétnym okolnostiam a zvláštnostiam. Striedavá osobná starostlivosť pripadá do úvahy vtedy, pokiaľ obaja rodičia prejavujú o zverenie dieťaťa do ich starostlivosti úprimný a skutočný záujem (subjektívne kritérium) a obaja napĺňajú relevantné objektívne kritéria zhruba v rovnakej miere. V prípade, ak jeden z rodičov naplní relevantné kritéria výrazne lepšie, je spravdla v záujme dieťaťa, aby bolo zverené do starostlivosti tohto rodiča (zároveň s nastavením vhodného styku druhého rodiča s dieťaťom). Vo výnimočných prípadoch môže byť dôvodom k vylúčeniu striedavej osobnej starostlivosti aj nevhodná, či absentujúca komunikácia medzi rodičmi, ale je nevyhnutné pokúsiť sa zistiť príčinu tohto stavu komunikácie a tento stav za pomoci vhodných opatrení napraviť a zlepšiť.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 216/2018 zo dňa 19.09.2018, v ktorom ústavný súd uviedol, že pokiaľ ide o záujem maloletého dieťaťa, súd musí tento vyhodnocovať a zdôvodniť nielen mechanicky a formálne, aj s ohľadom na in concreto okolnosti spočívajúce v danosti, prípadne absencii nielen „technických“ podmienok na výchovu, starostlivosť a všestranný vývoj maloletého (bytové predpoklady, dochádzka do školy alebo na voľnočasové aktivity, lekárska starostlivosť a pod.), ale aj vzhľadom na emocionálne (či už pozitívne alebo negatívne) väzby maloletého dieťaťa ku každému z rodičov, tobož ak o kvalite týchto väzieb vypovedá nestranné znalecké posúdenie.

V predmetnej veci zo záverov znaleckého posudku, od ktorých odvolací súd nemal dôvod sa odkloniť, keďže závery v poradenskej psychológii sú postavené najmä na záveroch psychického prežívania detí a vychádzajú najmä z prežívania maloletého dieťaťa, pozorovania jeho správania, opisov správania jeho rodičmi v súlade s vývinovou psychológiou, teóriou vzťahovej väzby a bezpečného pripútania sa, vyplývalo že zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov sa aktuálnej nejaví ako vhodné riešenie úpravy práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, a to práve vzhľadom na to, že matka maloletého dieťaťa je pre dieťa primárnou emocionálnou vzťahovou osobou, stará sa o dieťa a poskytuje mu nielen potrebnú starostlivosť, bezpečie a istotu, ale aj významnú podporu v oblasti emočnej saturácie. Pre maloleté dieťa je emocionálnym, sociálnym aj regulačným zdrojom rozvoja osobnosti dieťaťa, ktorá sýti jeho potreby.

Odvolacie námietky otca, že matka v minulosti užívala Xanax (čo napokon aj sama priznala) neboli spôsobilými prívodiť zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matke, keďže vykonaným dokazovaním neboli preukázané znížené rodičovské kompetencie matky, prípadne iné obmedzenia, ktoré by jej bránili v riadnej starostlivosti o maloleté dieťa.

43. Do úvahy bolo nevyhnutné vziať aj ďalšiu relevantnú skutočnosť brániacu zvereniu maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, a síce, že vzťah medzi rodičmi maloletého dieťaťa je negatívny, vážne narušený, poznačený nedôverou a disfunkčnou komunikáciou, pričom rodičia nedokážu primerane kooperovať ohľadom dieťaťa a nie sú schopní racionálne pristupovať k zabezpečovaniu starostlivosti o dieťa. O konfliktných a narušených vzťahoch rodičov maloletého

dieťaťa vypovedajú aj dve hlásenia zo dňa 01.04.2021 a 22.04.2021 Policajného kapitána župy N. – T., Policajný kapitán T., oddelenia poriadkovej a pohraničnej polície, ktoré popisujú hádky medzi rodičmi týkajúce sa styku matky s maloletým dieťaťom, ako aj viaceré trestné oznámenia a civilné konanie o zaplatenie sumy 4.176,- Eur, kde žalobcom je obchodná spoločnosť otca a žalovanou je matka. Negatívny vzťah rodičov maloletého dieťaťa je dôsledkom nevyriešeného vážneho vzájomného partnerského konfliktu. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, je predpoklad hraničiaci s istotou, že je len veľmi málo pravdepodobné, že by striedavá osobná starostlivosť o maloleté dieťa mohla prispieť k zlepšeniu, ozdraveniu vážne narušeného vzťahu medzi rodičmi. Takýto vzťah medzi rodičmi nedáva ani dostatočnú záruku na to, aby striedavá osobná starostlivosť fungovala uspokojivo.

44. Súd prvej inštancie berúc na zreteľ negatívny a výrazne konfliktný vzťah medzi rodičmi maloletého dieťaťa s absentujúcou komunikáciou sa snažil v rámci svojich zákonných možností poskytnúť rodičom a maloletému dieťaťu pomoc, preto na základe návrhu kolízneho opatrovníka uznesením č. k. 7P/53/2021-814 zo dňa 01.04.2022 nariadil maloletému dieťaťu a jeho rodičom výchovné opatrenie spočívajúce v ich povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Štúrovo na dobu šesť mesiacov za účelom uľahčenia a podpory riešenia rodičovského konfliktu, ako aj za účelom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 10.05.2022 a vykonateľnosť dňa 25.04.2022. Z priebežných správ z výchovného opatrenia i záverečnej správy vyplývalo, že výchovné opatrenie nespĺnilo svoj účel, keďže vzťahy medzi rodičmi zostali naďalej komplikované, rodičia nedokázali vzájomne kooperovať a ani nemali záujem. Nedôverovali si a ani nechcú. Skupinové stretnutia rodičov prebiehali v napätí a nervozite, skončili sa hádkami a vzájomnými výčitkami. Rodičia si nedokážu odpustiť hriechy z minulosti a pravdepodobne to ešte potrvá dlhšiu dobu. Aj napriek akejkolvek snahe psychológa a sociálnej pracovníčky neprišlo k rodičovskej dohode, ani žiadnemu konštruktívnemu riešeniu.

45. Odvolací súd považuje za nevyhnutné zdôrazniť a upozorniť oboch rodičov na to, že rodičovská vyspelosť, zodpovednosť a empatia vo vzťahu k chápaniu citových potrieb na rovnakej úrovni zaručuje a má viesť k obnoveniu narušených väzieb medzi rodičmi. Záujem nielen maloletého dieťaťa, ktorý by mali obaja rodičia sledovať, by naplnilo akékoľvek usporiadanie roztrieštených vzťahov v rodine uvedomujúc si, že sú to práve rodičia, ktorí nesú zodpovednosť za výchovu a vývoj svojho dieťaťa. V predmetnom prípade na jednej strane stojí právo rodiča realizovať svoje rodičovské práva v rozsahu, v akom mu tieto prislúchajú (ktorú skutočnosť súd nijako nepopiera), na druhej strane však stojí záujem maloletého dieťaťa vyrastať v pokojnom a harmonickom prostredí v súlade s jeho najlepším záujmom. Z axiologického hľadiska je najlepší záujem maloletého dieťaťa tým najpodstatnejším, čo musí rodič pri výkone svojich rodičovských práv a povinností sledovať. Inštitút rodičovských práv a povinností je potrebné vykladať tak, aby čo najúčinnejšie slúžil záujmom dieťaťa.

46. S poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/157/2020 zo dňa 26.08.2020 možno konštatovať, že určenie, ktorému z rodičov súd zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti, príp. zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, je vždy výsledkom posúdenia konkrétnych skutkových okolností každej prejednávanej veci (možností a schopností oboch rodičov zabezpečiť podmienky pre osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, potrieb, osobnosti, citových väzieb maloletého dieťaťa a mnohých ďalších aspektov). Vďaka tomu potom môže súd prijať celkom jedinečné a konkrétne závery „šité na mieru“ pre ten ktorý prípad a dosiahnuť tak v súdnom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých sledovaný cieľ, t. j. najlepší záujem maloletého dieťaťa a zachovanie práva oboch rodičov na ich vzťah k maloletému dieťaťu. Preto ani nemôže reálne existovať, resp. vznikáť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu ohľadne určenia – zverenia maloletého dieťaťa tomu ktorému z rodičov do osobnej starostlivosti, resp. striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov a na tejto skutočnosti nemôže nič zmeniť ani prípadná existujúca rozhodovacia činnosť súdov v obdobných veciach, pretože každé jedno rozhodnutie je individuálne pre daný prípad nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady i keby formálne vykazovali rovnaké skutkové okolnosti.

47. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je správne aj pokiaľ ide o určenie, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok, keď toto právo prináleží obom, nakoľko v konaní nebolo preukázané, že by na strane jedného z rodičov boli dôvody pre obmedzenie výkonu tohto rodičovského práva.

48. V súvislosti s rozhodovaním o určení výživného na maloleté dieťa, súd prvej inštancie vo veci vykonal potrebné dokazovanie z hľadiska odôvodnených potrieb dieťaťa, príjmov rodičov, ich schopností, možností a majetkových pomerov a vec správne právne posúdil a vyvodil z nej aj správny právny záver. Odvolacia námietka otca, že matka nevyčísliła výdavky na maloleté dieťa vo výške 500,- Eur neobstojí, keďže vyčíslenie výdavkov matky na maloleté dieťa je obsahom správy kolízneho opatrovníka zo dňa 18.08.2022 i zápisnice o pojednávaní zo dňa 19.09.2022, z ktorých vyplýva, že pravidelné mesačné výdavky na maloleté dieťa zahŕňajú: pomernú časť výdavkov na bývanie v sume 75,- Eur, stravu v sume 200,- Eur, školské potreby v sume 20-30,- Eur, ošatenie a obuv v sume 50-60,- Eur, stravu v škole v sume 23,- Eur, ŠKD v sume 8,- Eur, hygienické potreby v sume 10,- Eur, vitamíny a lieky v sume 10,- Eur a voľnočasové aktivity v sume 50,- Eur. K jednorazovým výdavkom dieťaťa patril denný tábor informatiky v Budapešti v sume 2x 100,- Eur a výdavky spojené s cestovaním v sume 140,- Eur. Dieťa absolvovalo kardiologické vyšetrenie, za ktoré matka zaplatila 20.000 Ft.

Výška mesačných nákladov na dieťa tak predstavuje vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa a je jednoznačne určiteľná. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojovanie jeho potrieb ako sú napríklad bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogeria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky, preprava dieťaťa, poplatky za záujmovú činnosť. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 730/2014, v zmysle ktorého položky, ktoré sa pravidelne mesačne opakujú, ale aj tie, ktoré sa opakujú prevažnú väčšinu mesiacov v roku, je nutné uviesť v konkrétnej výške aktuálne za mesiac, nepravidelné platby (napr. kúpa športových potrieb, zdravotníckych pomôcok, škola v prírode, letné tábory) sa na jednotlivé mesiace rozpočítajú tak, že celková úhrada každého nákladu sa vydolí dvanástimi mesiacmi, a k pravidelným mesačným nákladom sa pripočíta iba suma zodpovedajúca výške mesačného príspevku, pričom spoločné náklady rodiny na zabezpečenie bývania sa do nákladov dieťaťa započítajú iba vo výške na jedného člena rodiny.

Odvolací súd poznamenáva, že i keď právne predpisy Slovenskej republiky neurčujú tabuľkovú úpravu výživného a jeho určenie je v zmysle zákona nutné posudzovať individuálne s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, stanovené výživné zodpovedá aj Metodike pre výpočet výživného zverejnenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, kde pre dieťa vo veku 6-9 rokov je stanovené výživné v sume 20% z čistého príjmu rodiča, prihliadajúc na to, že otec má len jednu vyživovaciu povinnosť. Z uvedeného je zrejmé, že aj pokiaľ súd berie do úvahy ako pomocné kritérium uvedenú metodiku, je treba považovať súdom určené výživné na maloleté dieťa vo výške 250,- Eur za primerané a zohľadňujúce zároveň osobitosti konkrétneho prípadu.

49. Kontakt rodičov s ich maloletým dieťaťom je takým významným činiteľom ovplyvňujúcim zdravý vývoj dieťaťa, ktorý sa zákonodarca rozhodol riešiť právnou úpravou styku rodičov s ich maloletými deťmi; považuje ho za neoddeliteľnú súčasť rodičovských práv a práv dieťaťa upravených v Zákone o rodine. Zákon zasahuje do úpravy styku rodičov s dieťaťom len v špecifických, neštandardných situáciách, a to najmä v prípadoch, keď rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú; ide najmä o prípad rozvodu manželov s maloletými deťmi. Právna úprava v § 25 ods. 1 Zákona o rodine pripúšťa, že rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom, zákon tak preferuje dohodu rodičov o úprave styku s maloletým dieťaťom. Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa. Právo na styk rodiča s maloletým dieťaťom vyplýva z článku 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky ale z ustanovenia Dohovoru o právach dieťaťa, kde v článku 7 je upravené ako právo dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. Právo styku a zásady jeho správneho výkonu sa premietajú aj do judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý opakovane konštatoval: "je v záujme dieťaťa aby udržiavalo rodinné vzťahy s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich rodičov (Gorgula vs. Nemecko - č. 744969/01) dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejavíť svoje city skutočne slobodne, bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča" (Hansenová vs. Turecko - č. 36141/97).

50. Odvolacie námietky otca spochybňujúce správnosť odvolaním napádaného rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti úpravy styku otca s maloletým dieťaťom nebolo možné považovať za dôvodné. S poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/87/2017 zo dňa 29.11.2017 je určenie spôsobu, akým sa bude realizovať styk maloletého dieťaťa s rodičom súdom, vždy výsledkom posúdenia konkrétnych skutkových okolností každej prejednávanej veci. Vďaka tomu potom môže súd prijať celkom jedinečné a konkrétne závery a dosiahnuť tak v súdnom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých sledovaný cieľ, t. j. najlepší záujem maloletého dieťaťa a zachovanie práva rodičov na ich vzťah k maloletému dieťaťu.

Vyriešenie styku dieťaťa s rodičom sa odvíja od zistení vyplývajúcich v každom individuálnom prípade z vykonaného dokazovania a je na konajúcom súde, aby zvažil, s ohľadom na najlepší záujem maloletého dieťaťa a práva rodičov, ako styk rodiča s maloletým dieťaťom upravi.

Po vyhodnotení konkrétnych okolností danej veci, vzhľadom do aktuálnej rodinnej situácie a posúdením dynamiky rodinných vzťahov, sa úprava styku otca s maloletým dieťaťom za prítomnosti matky vo frekvencii dva krát týždenne na dve hodiny/jedno stretnutie v Lulu Land Štúrovo javí ako nanajvýš odôvodnená. Umožní otcovi prostredníctvom vymedzeného času realizovať svoje právo na výchovu a starostlivosť o svoje dieťa, kde styk už nebude prebiehať za brámkou rodinného domu, ale poskytne dieťaťu a otcovi možnosť budovať si spoločné zážitky, obnoviť, či prehĺbiť vzťah medzi nimi a otec bude mať takýmto spôsobom priestor na uistenie dieťaťa, že ho má rád a bude môcť prejavíť svoj empatický prístup k aktuálnemu prežívaniu maloletého dieťaťa.

Styk dieťaťa s otcom je upravený v obmedzenom rozsahu a za prítomnosti matky, a to vzhľadom ku skutočnosti, že je dôvodná obava, že by otec svoje správanie mohol zopakovať a maloleté dieťa, kedy nebolo pod dozorom dospelého človeka, by mohlo byť otcom opätovne premiestnené, bez ohľadu na to, že otec v súčasnosti žije v G.. Správanie otca, ktorý dieťa odmietol vrátiť matke, po realizácii styku s ním a dieťa si od 31.03.2021 ponechal vo svojej starostlivosti, a to až do 17.12.2021, pričom nerešpektoval nielen dohodu s matkou, ale ani rozhodnutia súdov o odovzdaní dieťaťa matke, zanechalo na maloletom dieťati neprijemné zážitky, keď stratilo istotu a dostalo sa do situácie, ktorú samé nevedelo vyriešiť. Neobstojí argumentácia otca, že jeho styk s maloletým dieťaťom na detskom ihrisku, kde sú hlavne deti mladších vekových kategórií, vzhľadom na aktuálny vek maloletého dieťaťa by dieťa nemusel baviť, keďže záleží predovšetkým na otcovi, ako tento styk s maloletým dieťaťom uskutoční.

Matka deklarovala záujem na tom, aby maloleté dieťa so svojím otcom vytvorený dobrý vzťah, lebo dieťa sa na otca veľmi teší a stretávanie s otcom vyžaduje.

Rodičia budú mať takouto formou úpravy styku otca s maloletým dieťaťom možnosť korigovať svoje vzájomné negativistické a kritické postoje, nájsť vhodnú formu komunikácie, odbúrať vzájomnú nedôveru, kritiku a obviňovanie sa, s cieľom sústreďovania sa na svoje maloleté dieťa. Obaja rodičia by si mali uvedomiť, že sú príkladom pre spoločné maloleté dieťa, teda ich povinnosťou je správať sa pred ním kultivovaným spôsobom, pretože dieťa má právo na oboch svojich rodičov, na ich solídne chovanie v jeho prítomnosti a na hádkami a rodičovskými konfliktami nezaťažené detstvo. V tejto súvislosti odvolací súd považoval za nevyhnutné zdôrazniť, že v rodičovských vzťahoch platí viac než inde požiadavka vzájomnej tolerancie, nekonfliktnosti a úcty k právam druhého rodiča a k právam dieťaťa, čo by mali mať na zreteli predovšetkým rodičia maloletého dieťaťa.

51. Pokiaľ ide o námietku otca o nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie vo vzťahu k zvereniu maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti matky, určenia výživného na maloleté dieťa a úprave styku otca s maloletým dieťaťom odvolací súd uvádza, že právne posudzovanie veci je činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná, alebo neprizná. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval).

52. Súd prvej inštancie vec právne posúdil ako nárok rodiča maloletého dieťaťa na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, vo vzťahu k osobnej starostlivosti o dieťa, určenia výživného na maloleté dieťa a úpravy jeho styku s rodičom, do starostlivosti ktorého dieťa nezveril podľa ust. § 36 ods. 1, § 24 ods. 2, 3, 4, 5, § 26, § 28 ods. 1, 2, § 37 ods. 2, 8, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, čl. 5 Základných zásad Zákona o rodine, čl. 3 ods. 1, čl. 9 ods. 3, čl. 12 ods. 1, 2 Dohovoru o právach dieťaťa a ust. § 232 ods. 3, 4 CSP, teda na danú vec aplikoval správne právne predpisy a tieto aj správne interpretoval, pričom takéto právne posúdenie veci, ako aj závery súdu prvej inštancie odvolací súd považuje za správne a námietky otca o nesprávnom právnom posúdení veci za nedôvodné.

53. Ďalšie argumenty otca odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nepodstatné, nespôsobilé ovplyvniť posúdenie veci, keď i podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 251/2004, III.ÚS 209/2004, II.ÚS 200/2009).

54. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov v súlade s ust. § 387 ods. 1, 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch I., II., III., IV. a súvisiacom výroku VI. ako vecne správny potvrdil.

55. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol použitím ustanovenia § 396 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

56. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).